

WILPF heeft een Consultatieve Status bij de Verenigde Naties, ECOSOC, UNCTAD en UNESCO en speciale consultatieve relaties met FAO, ILO en UNICEF

ADRESSEN:

Website: www.wilpf.nl

Van WILPF-international:

www.wilpfinternational.org

E-mailadres: secretariat@wilpf.ch.

Voorzitter: Aynur Tekin:

aynur_tekin@hotmail.com

Secretaris: vacature

Penningmeester: Rosan Huizinga

0345 615105

huijz.klopp@planet.nl

IB-lid: Willo Buskens

adbura@kpnmail.com

IB-lid: Raila Abas:

Raila_Abas@hotmail.com

Vertegenwoordiger van de Werkplaats:

Anke Kuiper

anke.kuiper@inter.nl.net

Convenor Standing Finance Committee:

Inge Stemmler

gebupro@xs4all.nl

Ledenadministratie: Rosan Huizinga

huijz.klopp@planet.nl

Rekeningnummer: NL 33 INGB 0000 236494

Redactie Nieuwsbrief:

Loes Pihlajamaa 043 4571860

Redactieadres: Pastoor Pendersstraat 9,

6262 PB Banholt loesp@cuci.nl

Alle vragen en opmerkingen aan het

Algemeen Bestuur kunnen gestuurd

worden naar info@wilpf.nl of

Secretariaat WILPF Nederland

Laan van Nieuw Oost Indië 252,

2593 CD Den Haag

Ereleden:

Carlota Lopes da Silva

Hanna Deelman

Kopij voor de volgende nieuwsbrief: uiterlijk 15 maart 2017, bij voorkeur per e-mail (loesp@cuci.nl)

INHOUD

WILPF-Europa-meeting 30 september	2
Lezing 17 januari	3
Stappen om te komen tot een kernwapenverbod	3
WILPF aan de Tweede Kamer	5
"Do not underestimate my strength!"	10
PAX: Kernwapenverbod komt eraan!	12

De internationale gemeenschap

moet Erdogan een halt toeroepen!	13
dokP brief over : Samenwerking met Tel Aviv en Ramallah	14
Europees Netwerk tegen financiering wapenindustrie met publiek geld	15
Gedicht	16

Agenda:

17 januari, Den Haag lezing "NATO security and the Arab World" (zie pag 3)

Werkplaats: 11 februari, Utrecht ,
onderwerp "Wapenhandel"; uitnodiging
daarvoor volgt spoedig in het nieuwe jaar.

Verdere data dit jaar:

10 Juni-

23 september

9 december

Algemene Leden Vergadering:

- 18 maart

- 18 november

Van de redactie

Zorgelijke tijden, waar we in leven. Maar dappere mensen die hun stem laten horen, en in landen waar het allemaal echt zorgelijk is, blijven strijden, zoals Jasminka Drino Kirlić, (zie pag 10) mogen inspiratie geven om ook in ons land waar we het zo goed hebben, in elk geval actief te blijven.

Ik heb soms de illusie dat de mensheid nu wel weet dat je conflicten ook vreedzaam kunt oplossen, en dat al dat wapengekletter erg ouderwets is – maar dat is helaas een illusie inderdaad. Zolang de wapenhandel lucratief is, en rare mannen aan de macht kunnen komen...

Desondanks wens ik u mooie feestdagen en een goed jaar 2017

Loes Pihlajamaa

WILPF-Europa-meeting 30 september

in het 'House of Democracy and Human rights' in Berlijn

Aanwezig waren: WILPF Noorwegen (3), WILPF Finland (1), WILPF Denemarken (3,1 YWILPF), WILPF Italië (1), WILPF international (3), Reachingcriticalwill (1), WILPF VK (2), WILPF Duitsland (11, 3 YWILPF)

De meeting begon met een **'Noodoperatie Europa'** (*Emergency operation Europe*), een intensieve uitwisseling over de economische, sociale en democratische impact van de 'crisis' in onze landen. We vonden veel overeenkomsten en veel uitdagingen op terreinen die veel te maken hebben met het werk van WILPF-secties in Europa en daarbuiten.

Brexit was het uitgangspunt van een kritische overweging over de problemen van Europa vandaag:

"Dit was helemaal geen referendum over de EU. Het was een referendum over de moderne wereld" (aldus Brits auteur Laurie Penny), "Er zijn veel mensen ter linkerkant die veel argumenten hebben voor uitreden, die niets te maken hebben met racisme of xenofobie ... en niets met onze neoliberale macht en de omvang van ons militarisme. Maar na de bezuinigingen en de agenda van rechts om de staatsinvloed in het Verenigd Koninkrijk terug te dringen lijken we vooral veel zondebokken te hebben..." (aldus Lorraine Mirham)

Sommige kiezers misten solidariteit als een culturele aanleiding voor een visie die grenzen overschrijdt die streeft naar een beter leven voor ieder, voor collectief welzijn waar de politici investeren in werkgelegenheid voor jonge mensen, in sociale gerechtigheid, en gezondheid om ze een leven mogelijk te maken in een milieu, waarin het de moeite waard is te leven, in strijd tegen geweld en conflictpreventie.... (Heidi)

Hoe ziet de crisis eruit?

'Re-nationalisatie' een internationaal anti-Europees denken, zelfs met steeds meer anti-Europeanen in het Europees Parlement, nieuwe vormen van een exclusief patriotisme, versterking ter rechterzijde (met vrouwen aan het hoofd), militarisering van het dagelijks leven en aan de Europese grenzen en gebrek aan geld voor vredesoperaties (Noorwegen), gemilitariseerde versies van NAP 1325, nieuwe koudeoorlog-structuren het weglaten van gender-aspecten uit politieke agenda's, grote coalities en een Europees technocratie die structurele hervormingen doorvoert, bezuinigingen, economisering van alle aspecten van het leven, reddingsacties voor banken, groei en bevordering van angst, waardoor en steeds meer gewelddadig extermisme is... de lijst is lang

'Pro' in plaats van 'anti'!!

We waren het er over eens dat we als WILPF-ers iedereen nodig hebben in Europa, in nauwe samenwerking met onze zusters in andere delen van de wereld – om positieve gevoelens te versterken over de waarde van onze vele identiteiten en met onze jubileumleus: **"Women's power to stop the war!"**

We waren het er over eens dat we energie en kennis nodig hebben om (vrouwelijke) 'early warning structures' te ontwikkelen, en alternatieve manieren van denken en handelen, niet gebaseerd op uitsluiting, militarisering en angst. We moeten intelligentere netwerken opbouwen en samenwerkingsverbanden van rebellen, initiatieven die over grenzen heen gaan, promotie van positieve ervaringen van sociale en politieke integratie en vooral ook contacten leggen met de structuren waar de beslissingen worden genomen.

De campagne **#Move the money** is een erg nuttig hulpmiddel, zie www.peacewomen.org/WP S-financing.

Stappen

Sarah Boukhari gaf een goed overzicht over het belang van het 'Crisis Response Programme' van WILPF international en wat het betekent voor de secties.

Zie verder: <http://wilpf.org/what-we-do/crisis-response-programme/>.

Madeleine Rees besprak de externe evaluatie van WILPF en lichtte de logica toe van samenwerking op politiek gebied in de actie

Ana Escaso van het international secretatieaat van WILPF deelde inspirerend materiaal uit Zie: (www.peacewomen/wps-financing)

COP 22 in Marokko

We bespraken een gezamenlijke deelname aan de klimaatop. Lydia Merell (WILPF UK) ging erheen. Heidi heeft een gesprek met www.WECF.eu (Women in Europe on a common future), die waarschijnlijk interessant materiaal hebben betreffende Gender, etc, www.womengenderclimate.org;

Giovanna Pagani (WILPF Italië) presenteerde „**No to nuclear bombs in Europe**“ een verklaring gekoppeld aan educatief materiaal

Er was ook een discussie over het verzoek van de NAVO aan WILPF om deel te nemen aan de adviesraad. De meningen waren verdeeld: woeden de weigering om iets hiermee

van doen te hebben tot ideeën dat er misschien strategische verbanden mogelijk zijn.

Plannen

Mogelijk een Paneuropese bijeenkomst in Rome bij de viering van het 50-jarig bestaan van het verdrag van Rome 25 maart Hier moet verder over gesproken worden.

De discussie over een nieuwe structuur van de WILPF-organisatie werd uitgesteld.

Heidi Meinzolt

Lezing

17 januari vindt een lezing plaats onder de titel "**Nato security and the Arab World**"

in The Hague Institute for Global Justice, Sophielaan 10, Den Haag

Tijd 14.00 tot 18.00 uur.

Keynote speaker is: Jamie Patrick Shea, Deputy Assistant Secretary General for Emerging Security

Challenges at Nato headquarters in Brussels.

Panel Members:

Jamie Patrick Shea,
Anna Borshchevskaya, (Ira Weiner Fellow at The Washington Institute, focusing on Russia's policy toward the Middle East)
Robert Serry, (former UN Special Coordinator for the Middle East Peace Process and UN Secretary-General's Personal Representative to the Palestine Liberation Organization and the Palestinian Authority)
Nikolaos van Dam, (former Dutch Ambassador in Iraq, Egypt, Turkey, Germany, Indonesia and Azerbaijan)

Moderator: Max Christern, (deputy managing editor of Fanack and former NRC correspondent).

Aanmelden via de site van The Hague Institute for Global Justice:

<http://www.thehagueinstituteforglobaljustice.org/events/nato-security-the-arab-world/>

Informatie over

Stappen om te komen tot een kernwapenverbod

Gastspreekster in de werkplaats van 10 december: Selma van Oostwaard.

Selma is programmamedewerker Humanitaire Ontwapening bij PAX, zij schreef o.a. met collega Krista van Velzen het voorstel 'Verbied kernwapens in Nederland' en ging met vrijwilligers de straat op om de benodigde 40 000 handtekeningen te verzamelen. Op 28 april 2016 debatteerde de Tweede

Kamer over het burgerinitiatief. Tijdens het Kamerdebat heeft een ruime meerderheid van de Kamer de regering opgeroepen om zich actief in te zetten voor de start van internationale onderhandelingen over een kernwapenverbod. Selma was in oktober aanwezig bij de Algemene Vergadering van de VN, waar een meer-

derheid van VN-lidstaten vóór een historische resolutie stemde, die onderhandelingen over een verdrag dat kernwapens verbiedt in 2017 mogelijk maakt.

Selma vertelde aan de hand van een PowerPoint over de stappen richting Kernwapenverbod. Ze vergelijkt zo'n

verbod met het verbod op chemische wapens en landmijnen. Dit zijn wapens die geen verschil maken tussen militairen en burgers.

Er moest een impasse doorbroken worden, omdat de kernwapenstaten geen uitvoering geven aan artikel VI van het Non Proliferatieverdrag uit 1970, waarbij de kernwapenstaten zich verplichten om 'in good faith' te onderhandelen over een verdrag tot totale ontwapening onder strikte en effectieve internationale controle.

Deze impasse is doorbroken omdat er meer aandacht kwam voor de humanitaire gevolgen van kernwapens op drie bijeenkomsten van Staten en Civil Society. (2013-2014).

De conclusie was dat de gevolgen van het gebruik van kernwapens, in welke vorm dan ook, niet zijn te voorzien. Daarna hebben 127 landen een 'Humanitarian Pledge' geschreven. Daarin beloven ze om met alle relevante partijen samen te werken om kernwapens te verbieden en te elimineren.

In Nederland lukte het PAX het onderwerp in de Tweede Kamer op de agenda te krijgen d.m.v. een burgerinitiatief. De Tweede Kamer verzocht daarop de regering zich in te zetten voor een start van onderhandelingen over een verbod op nucleaire wapens in de VN en om ook andere NAVO-landen bij deze onderhandelingen te betrekken.

In oktober 2016 heeft de Algemene Vergadering van de VN een resolutie aangenomen met 123 stemmen

voor, 38 stemmen tegen en 16 onthoudingen om in 2017 een bijeenkomst te beleggen om te onderhandelen over een wettelijk bindend instrument om kernwapens te verbieden, uiteindelijk leidend tot een totale verwijdering.

Tot de tegenstemmers hoorden de kernwapenstaten en de NAVO-lidstaten, met uitzondering van Nederland. Nederland onthield zich van stemming.

Dat is een vooruitgang en maakt het Nederland mogelijk zich meewerkend op te stellen in het komende proces.

In 2017 is Nederland voorzitter van de eerste voorbereidende commissie voor de NPV-Toetsingsconferentie in 2020. PAX zal aanbevelingen schrijven over de gewenste werkwijze van deze toetsing,

Als WILPF.NL kunnen wij die aanbevelingen verspreiden bij de (Europese, en NAVO) WILPF-secties en Europarlementariërs.

Verder kunnen we de volgende informatie bestuderen en bekend maken

- De website van het Don't Bank on the Bomb onderzoek: www.dontbankonthebomb.nl.
- Een link naar het Nederlandse nieuwsbericht: <https://www.paxvoorvred.nl/actueel/nieuwsberichten/steeds-meer-investeerd-sluiten-kernwapens-uit>
- Het boek met talloze voorbeelden van bijna-ongelukken met kernwapens heet '[Command and Control](#)', auteur: Eric Schlosser

- Het rapport van Ira Helfand, (IPPNW), over de gevolgen van kernwapens op mens en milieu heet '**Nuclear Famine: A billion people at risk | Global impacts of limited nuclear war on agriculture, food supplies and human nutrition**', link: <http://www.ippnw.org/nuclear-famine.html>
- Op deze site staat meer informatie over de resolutie over het kernwapenverbod die is aangenomen in het Europees Parlement: <http://www.icanw.org/campaign-news/european-parliament-calls-on-eu-member-states-to-prohibit-nuclear-weapons/>

De website van ons programma nucleaire ontwapening is: www.nonukes.nl. En WILPF's speciale website hierover: <http://www.reachingcriticalwill.org/>

Han Deggeller

(zie ook pag 13)

WILPF aan de Tweede Kamer

Betreft: Commentaar op de Rijksbegroting 2017

Geachte parlementariërs,

De Nederlandse afdeling van 'Women's International League for Peace and Freedom' (WILPF) biedt hierbij graag onze aandachtspunten en suggesties aan met betrekking tot de begrotingsbehandeling 2017 van de Ministeries van Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en Defensie.

In deze begrotingen worden beleidsvoornemens geformuleerd die direct inhoudelijk verband houden met de doelstellingen, campagnes en actiepunten van WILPF.

Het gaat om de volgende onderwerpen:

- *Humanitaire hulp en vluchtelingen (BUZA);*
- *Responsibility to Protect (BUZA);*
- *Nucleaire ontwapening (BUZA);*
- *Handelsverdragen CETA/TTIP/TISA (BHOS);*
- *VN/ OVSE/Drones (Defensie).*

Wij hopen hiermee een bijdrage te kunnen leveren aan het parlementaire debat en zien uit naar uw inbreng daarbij. Wij stellen een reactie of commentaar op prijs. U kunt contact opnemen met mevrouw Han Deggeller via handeggeller@live.nl

Met vriendelijke groeten,

WILPF Nederland

Humanitaire hulp en vluchtelingen (Begroting BUZA)

Global Trends 2015, het jaarlijkse rapport van UNHCR, geeft aan dat de wereldwijde ontheemding als gevolg van oorlogen, conflicten en vervolging een recordhoogte heeft bereikt en dat de aantallen nog steeds snel blijven stijgen. 59.5 miljoen personen aan het einde van 2014 tegenover 51.2 miljoen een jaar eerder en 37.5 miljoen in 2005. De toename sinds 2013 is de hoogste ooit vastgelegd in een enkel jaar.

Zoals geconstateerd door Global Trends; "Nog nooit eerder vluchtten zó veel mensen."

Het kabinet zegt "...te blijven inzetten op een beleid gericht op gedeelde internationale verantwoordelijkheid op het terrein van vluchtelingenbeleid. De internationaal rechterlijke kaders en de samenwerking met landen van herkomst en in de regio spelen daarbij een belangrijke rol. In dat kader blijft het kabinet zich inzetten voor het bestendigen en uitvoeren van de Europese afspraken over het terug brengen van migratiestromen via de Egeïsche en Middellandse Zee. Onderdeel daarvan is het migratieakkoord tussen de EU en Turkije, dat er tot nu toe niet alleen toe heeft geleid dat de toestroom van het aantal migranten drastisch verminderd is, maar dat ook het aantal verdrinkingen van migranten drastisch afgenomen is (begroting BUZA 2017, blz.9)."

De EU sloot in maart 2016 een akkoord met Turkije en in oktober 2016 een akkoord met Afghanistan.

Daarbij valt op:

- Het doel is om zoveel mogelijk asielzoekers buiten Europa te houden, niet om bescherming en opvang te bieden. En dit ten tijde van één van de grootste crises ter wereld.
- De EU besteedt feitelijk de opvang en regulering van migratie en asiel uit aan Turkije. Het commitment van de EU zelf is beperkt tot een klein aantal Syrische vluchtelingen dat het bereid is te hervestigen.
- Met de 'Afghanistan deal' tast Europa nog eenmaal in de buidel voor Afghanistan en ontvangt Kaboel tot 2020 jaarlijks 1,2 miljard dollar, op voorwaarde dat de Afghaanse regering alle uitgeprocedeerde asielzoekers uit de donorlanden opneemt. Hierbij worden asielzoekers door Europa teruggestuurd naar een land waarvan de Rijksoverheid zegt dat het land onveilig en onrustig is.
- Doordat Europa nog nauwelijks medeverantwoordelijkheid neemt voor de opvang van vluchtelingen, leiden deze akkoorden er toe dat de druk op de regio verder toeneemt. Dit zal ook het draagvlak voor opvang in landen in de regio verder ondermijnen en leiden tot verdere grenssluitingen in de regio.

* WILPF dringt bij de Nederlandse regering op het volgende aan:

- **veilige en legale toegang voor vluchtelingen tot Europese landen en hulp aan Griekenland en Italië;**
- **zorg voor een gastvrij klimaat voor vluchtelingen dat gericht is op eerbiediging van de mensenrechten en de internationale verdragen;**
- **start positieve campagnes, samen met het maatschappelijk middenveld ter ondersteuning van integratiemaatregelen en positieve media;**
- **stop de overdracht van wapens aan elke actor in het conflict en neem maatregelen ter bestrijding van straffeloosheid van oorlogsmisdadigers en zij die misdaden begaan tegen de menselijkheid;**
- **stuur geen uitgeprocedeerde asielzoekers terug naar onveilige landen.**

Responsibility to Protect (Begroting BUZA)

Aanvaarding van het beginsel Responsibility to Protect (RtoP) door de VN in 2005 is een historisch moment genoemd; een commitment van staten en van de internationale gemeenschap om zich verantwoordelijk te voelen voor de bescherming van burgers tegen massaal geweld. WILPF ondersteunt dit beginsel en is lid van de *International Coalition on the Responsibility to Protect*. Nederland is nauw betrokken bij de ontwikkeling van RtoP o.a. door het co-voorzitterschap van de nu uit 50 landen bestaande *Group of Friends on Responsibility to Protect* die in de VN regelmatig getuigt van verantwoordelijkheid voor RtoP en daarbij pleit voor toetsing van het eigen beleid aan het beginsel van RtoP en investeringen in preventie.

In de begroting van BuZa staat op pag. 9:

"Wij zullen ons in het bijzonder inzetten voor een geïntegreerde aanpak van vredesoperaties. Bescherming van burgers in conflict moet een integraal onderdeel zijn van mandaten van VN-missies en zulke missies moeten de capaciteit hebben om hun mandaat uit te voeren. Ook voor de preventie van conflict, inclusief terrorisme en extremisme, en het adresseren van de «root causes» zullen wij binnen het kader van de VN Veiligheidsraad aandacht vragen. We zetten in op meer (politieke) participatie van vrouwen in processen van

vrede, verzoening en wederopbouw en meer gebruik van instrumenten voor vreedzame geschillenbeslechting.”

In een passage (pag. 27) over “*Goed functionerende internationale instellingen met een breed draagvlak*” staat o.a.; “Bijdrage voor diverse initiatieven op het gebied van .... *Responsibility to Protect*.” Daarbij staat geen aparte kostenpost voor RtoP. De tweede vermelding betreft evaluatie van RtoP onder de post ‘Onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid’ (pag. 72). Deze post komt al enkele jaren in de begroting voor, zonder startdatum, en de afronding is vorig jaar zonder enige toelichting verschoven van 2017 naar 2019.

Beleidsvoornemens en activiteiten gericht op conflictpreventie en (politieke) participatie van vrouwen in processen van vrede, verzoening en wederopbouw o.a. met gebruik van het instrument early warning zijn veelal ondergebracht bij de Begroting van BHOS.

* WILPF NL is blij met de geformuleerde voornemens van het kabinet voor inzet binnen de Veiligheidsraad. Echter waar RtoP in de begroting wordt genoemd, lijkt dit geen belangrijk beleidsonderdeel te zijn n.l. zonder aparte kostenpost. WILPF pleit voor meer duidelijkheid in het beleid, de concrete activiteiten en de financiële bijdragen ten aanzien van RtoP in de begroting van Buitenlandse Zaken en roept het kabinet op om dit doelgericht en concreet te formuleren. Een goede evaluatie (met inbegrip van overeenkomstige activiteiten van het ministerie van BHOS) zou concrete informatie geven over de implementatie van RtoP in het Nederlandse beleid. Dat Nederland het co-voorzitterschap van de *Group of Friends* bekleedt zou hieraan een waardevolle bijdrage kunnen leveren.

* WILPF bepleit koppeling van RtoP aan het Nationaal Actie Plan 1325 in de begroting van BHOS.

In het Nationaal Actie Plan 1325 wordt veel aandacht gegeven aan de belangrijke actieve rol die vrouwen kunnen spelen door hun specifieke inbreng, ervaringen en deskundigheid, voor, tijdens en na gewapende conflicten. WILPF beveelt hiermee, evenals de *International Coalition for the Responsibility to Protect* (3) synergie aan tussen RtoP en NAP 1325 en daarmee tot inhoudelijke verbinding van de twee beleidsonderdelen.

- (1) Statement at the UNGA on behalf of the Group of Friends on the RtoP door Van Oosterom, Permanent Representative of the Kingdom of the Netherlands to the UN, benoemd door BUZA, 6 september 2016;
- (2) Kamerbrief van Ministers Koenders en Ploumen over de Nederlandse inzet voor de 71ste AVVN pag. 8/9, 2 september 2016;
- (3) “The role of Women in the framework of RtoP” aanbeveling van ICRtoP. “Women, Peace, and Security and the Responsibility to Protect”, uitgave van ICRtoP (2015).

Nucleaire ontwapening (Begroting BUZA)

Nucleaire ontwapening is een centrale doelstelling van WILPF zowel internationaal als nationaal. WILPF is actief lid van de *International Campaign to Abolish Nuclear Weapons* (ICAN) en heeft een eigen website voor dit onderdeel van haar programma; www.reachingcriticalwill.org

Op VN-niveau is onlangs een nieuwe impuls gegeven om dit doel wereldwijd naderbij te brengen, nadat de onderhandelingen in het kader van het Non-proliferatie verdrag al jaren geen resultaat opleverden. Tijdens de Algemene Vergadering van de VN in december 2015 zijn hiertoe twee resoluties ingediend en aangenomen.

1. Resolutie 70/80; ‘Humanitarian Pledge for the prohibition and elimination of nuclear weapons’. Deze resolutie werd aangenomen met 139 stemmen voor, 39 landen, waaronder Nederland, stemden tegen.

2. Resolutie 70/33; ‘Taking forward multilateral nuclear disarmament negotiations’ waarbij wordt voorgesteld een ‘Open Ended Working Group’ (OEWG) in te stellen met als opdracht een advies uit te brengen aan de

Algemene Vergadering van de VN in september 2016. Deze resolutie werd aangenomen met 138 voorstemmers, Nederland onthield zich van stemming.

Diverse Nederlandse NGO's waren op initiatief van PAX een burgerinitiatief gestart om nucleaire ontwapening op de agenda van de Tweede Kamer te krijgen. Dit leidde tot een Kamerdebat in april j.l. en een motie aan het kabinet om zich 'actief en constructief' op te stellen en o.a. steun te geven aan de werkzaamheden van de OEWG. In de Kamerbrief d.d. 23 mei j.l. over het uitvoeren van de motie gaf de minister te kennen dat Nederland zich ook in overleg met partnerlanden heeft uitgesproken "voor onze doelstelling van een kernwapenvrije wereld met een kernwapenverbod." Daarnaast deed de minister verslag van de actieve en positieve bijdragen van Nederland aan de tweede inhoudelijke bijeenkomst van de OEWG en gaf hij aan dat Nederland zich zal blijven inzetten voor een ambitieus en vooruitstrevend resultaat van de OEWG.

In de begroting van BUZA 2017 echter wordt aan (nucleaire) ontwapening als doelstelling geen concrete invulling gegeven (beleidsdoelstelling 2.3., blz. 22). Wel wordt bij artikel 2, C Beleidswijzigingen (blz. 29) aangekondigd dat Nederland in het voorjaar van 2017 het voorzitterschap van de eerste voorbereidende commissie (PrepCom) van het Nucleaire Non-proliferatie verdrag zal bekleden. Daarbij gaat het om het voorbereiden van de Toetsingsconferentie van het NPV in 2020.

* WILPF NL roept de regering op om de positieve beleidsvoornemens zoals verwoord in de brief van de minister aan de Tweede Kamer d.d. 23 mei 2016 als expliciete beleidsdoelstellingen op te nemen en het komende jaar ook daadwerkelijk uit te voeren. Mogelijk kan het voorzitterschap van de PrepCom van het NPV ook actief ingezet worden om een bijdrage te leveren aan de afschaffing van deze inhumane, moreel en ontoelaatbare massavernietigingswapens.

Handelsverdragen TTIP, CETA, TISA (Begroting BHOS)

WILPF heeft, vanaf haar oprichting in 1915, het internationale economische systeem, met als belangrijkste drijfveren 'profit and privilege', als één van de 'root causes of war' aangewezen. In haar Constitutie is het streven naar een eerlijke en duurzame economische wereldorde opgenomen.

Het Internationale WILPF Congres in 2015 heeft de resolutie 'Protecting Democracy and the Public Interest from Secret Trade Agreements' aangenomen. Daarin spreekt WILPF zich uit tegen vrijhandelsverdragen als TPP en TTIP en eist een eerlijk en duurzaam handelssysteem, gebaseerd op mensenrechten, democratische principes, sociale en economische rechtvaardigheid. WILPF NL heeft het Alternative Trade Mandate voor de EU-verkiezingen in 2014 ondersteund en is nu actief betrokken bij de diverse STOP-TTIP/ CETA/ TISA-coalities in Nederland en Europa.

In de begroting van BH/OS wordt 'de gecombineerde agenda voor Hulp, Handel en Investerings' beschreven. Bij de diverse artikelen, beleidsdoelstellingen en – maatregelen, waarbij steeds één van de beleidsterreinen centraal staat, worden de andere aspecten dan ook geïntegreerd bij de uitwerking ervan. Belangentegenstellingen, ongelijke machtsverhoudingen, prioriteiten en dilemma's in beleidskeuzes bij onverenigbare beleidsdoelstellingen als gevolg van de 'integratie' van deze beleidsterreinen worden niet geïdentificeerd en niet benoemd.

Wat betreft de nu actuele EU-handelsverdragen zijn slechts enkele verwijzingen te vinden.

-Op blz. 7 wordt gerefereerd aan de inzet van het kabinet om bij handelsafspraken, waaronder TTIP, rekening te houden met belangen op het gebied van milieu en arbeid, duurzaamheid, transparantie bij de onderhandelingen.

-Op blz. 14 worden de lopende onderhandelingen met de VS over TTIP kort besproken, waarbij een positief beeld wordt gegeven over de consequenties voor Nederland. Tevens wordt verzekerd dat 'de bezwaren die er leven' leiden tot inzet van Nederland om aandacht te vragen voor deze bezwaren zodat het draagvlak bij burgers wordt vergroot en het vertrouwen in het 'handelspolitieke stelsel' wordt bevorderd.

-Op blz. 29 wordt bij regisseren nog genoemd; 'met het oog op de Nederlandse belangen bijdragen aan de verdere vrijmaking van het internationale handels- en investeringsverkeer.....'.

* WILPF NL betreurt de eenzijdige beleidsfocus op het primaat van economische ontwikkeling en de impliciete aanname van het uiteindelijke 'win-win'effect van het inzetten op economische ontwikkeling, handelsrelaties met het (Nederlandse) bedrijfsleven en financiële investeringen en roept het kabinet op om serieuze aandacht te besteden aan de groeiende burgerbewegingen die vragen om economische transitie die 'people and planet' als prioriteiten heeft.

* WILPF NL vraagt het kabinet op om namens Nederland positief mee te werken aan het initiatief voor een 'International Legally Binding Instrument on Transnational Corporations and other Business Enterprises with respect to Human Rights.' De Human Rights Council van de VN heeft in 2015 een 'open-ended intergovernmental working group' ingesteld om hiervoor een voorstel te ontwerpen.

www.treatymovement.com

<http://wilpf.org/wilpf-publications> Resolution 22 juni 2016

Veiligheidsbeleid en inzet Nederlandse krijgsmacht (Begroting Defensie)

Voor WILPF is internationale samenwerking ten behoeve van vrede en veiligheid in het kader van de VN uitgangspunt.

In de begroting is een opsomming van 4 punten opgenomen waarvoor de krijgsmacht vanaf 2017 inzetbaar is:

1. De verdediging van het eigen en het bondgenootschappelijke grondgebied, inclusief de Caribische delen van het Koninkrijk, zo nodig met alle beschikbare middelen. Deze taak wordt in bondgenootschappelijk verband uitgevoerd. In dat kader kan ook de NAVO een beroep doen op Nederland.
2. De deelname aan operaties wereldwijd ter bevordering van de internationale stabiliteit en rechtsorde, voor noodhulp bij rampen en humanitaire crises en voor de bescherming van de belangen van het Koninkrijk (...).
3. Het bijdragen aan de nationale veiligheid onder civiel gezag. In dat kader levert de krijgsmacht de in wettelijke en interdepartementale afspraken vastgelegde bijdragen (...).
4. Een permanente militaire presentie in het Caribische gebied, zowel voor de verdedigingstaak (zie doelstelling 1) als voor de ondersteuning van lokale en regionale civiele autoriteiten (zie doelstelling 3...).

* WILPF dringt erop aan conflictpreventie en conflictbeheersing als prioriteit in het defensiebeleid op te nemen in het kader van de VN en de taakstelling van de OVSE.

Drones en MALE UAV (Begroting Defensie)

WILPF vindt het gebruik van drones, killerrobots en andere vergelijkbare technieken voor militaire doeleinden onacceptabel. De ongecontroleerde proliferatie van deze nieuwe 'weapons of war' is op zich een ernstige bedreiging te meer daar het internationaal juridisch kader voor het gebruik en de gevolgen daarvan op dit moment ontbreekt.

In 2013 verklaarde de regering-Obama dat aanvallen met onbemande vliegtuigen "precies, legaal en effectief" zijn. De VS gebruiken al drones sinds 2002, maar Obama heeft het gebruik ervan na zijn aantreden scherp opgevoerd. Volgens een recente telling van drone-expert Micah Zenko van de Council on Foreign Relations zijn er circa vierduizend mensen door gedood, van wie zeker 476 burgers. In de begroting wordt gerefereerd aan het mogelijk gebruik en nut van deze nieuwe instrumenten voor militaire doeleinden:

'De inzetbaarheid en het voortzettingsvermogen van de krijgsmacht worden in hoge mate bepaald door ondersteunende operationele eenheden. Zoals bekend kampt Defensie met tekorten in dezen. Het gaat dan bijvoorbeeld om inlichtingen- en waarnemingsmiddelen (inclusief MALE UAV), vuursteun, genie, geneeskundige ondersteuning, (maritieme) bevoorrading en transport, Command & Control (C2)-support en

tactisch/strategisch transport. Een beroep op internationale partners is in de praktijk zeer problematisch gebleken, omdat deze capaciteiten ook bij hen schaars zijn. De NAVO en de EU beklemtonen dan ook dat Nederland zoveel mogelijk zelf in deze operationele ondersteuning moet kunnen voorzien. Dit is van wezenlijk belang om sneller en beter op crises te kunnen reageren en het draagt bovendien bij aan de verdieping van de internationale samenwerking (MALE UAV) Medium Altitude Long Endurance Unmanned Air Vehicle. Het onderzoek naar andere mogelijkheden om in de behoefte aan een MALE UAV te voorzien is nog gaande. Daarom kan daar in deze begroting nog niet op worden ingegaan.'

* WILPF is tegen de inzet van drones/MALE UAV's/killer robots en is van mening dat de Nederlandse krijgsmacht deze niet moet aanschaffen.

Uit het WILPF Rapport: From War to Sustainable Peace: a Solidarity Dialogue Between Bosnian and Ukrainian Women Activists:

“DO NOT UNDERESTIMATE MY STRENGTH!”

In juni 2016 organiseerde WILPF en Kvinna Till Kvinna Foundation (= WILPF Zweden) een 'solidariteitsgesprek' van vrouwen uit Bosnië Herzegovina en Oekraïne in Sarajevo om hun ervaringen te delen en bij te dragen aan een beter begrip voor het aandeel van vrouwen in conflicten en de overgang na een conflict.

Het solidariteitsgesprek werd mogelijk gemaakt door gulle bijdragen van de Zweedse International Development Corporation en The OAK Foundation.

Inleidende toespraak door Jasminka Drino Kirlić, Bosnisch activiste:

“Onderschat mijn kracht niet

“Praat me niet over vrede, liefde en verzoening!”

Mijn naam is Jasminka en ik kom uit een kleine, etnisch verdeelde, gemeenschap.

Ik heb de opdracht gekregen te spreken over vrede en vredesopbouw. Laat me een ding zeggen: het woord 'verzoening' irriteert me. Voor mij klinkt het of je sterft, of stilletjes gaat liggen en niets doet, alsof j naar het paradijs gaat waar alles vredig en stil is. Ik begrijp dat niet. Iemand heeft ons er in laten lopen. Ik wil het liever hebben over 'vredesopbouw'. Maar ik wil het niet te makkelijk maken, dus ik stel vooral vragen. Hoe verzoenen we ons na zulke zware wonden? Wie moeten er verzoenen? Ik, die schade heft opgelopen, of ik, die anderen beschadigde? Is het genoeg om individueel te werk te gaan? Of zouden we allen samen moeten werken? – groepen, maatschappelijke organisaties, politici en de zakenwereld? Hebben we iets gemeenschappelijks als we zeggen

dat we vrede willen?.

Nemen ze ons als vredeopbouwers serieus als we zeggen dat we willen werken aan een duurzame vrede? Begrijpen ze het als we zeggen dat we niet vragen mee te doen, maar dat eisen?

Ik wil een vrede waarin ik al mijn rechten kan realiseren. Ik wil meehelpen aan het opbouwen van vrede in mijn land en in de regio en ik wil de verantwoordelijkheid op mij nemen voor die vrede in alle onderdelen van de maatschappij. Ik wil geen buitenstaander zijn, want als buitenstaander heb ik geen verantwoordelijkheid.

Vrede is geen grap, vrede is niet “zo lang er niet geschoten wordt”

Vrede vereist strategieën, ideeën, en nadenken – met wie, tegen wie en wat?

Vrede zal niet wachten. Iemand anders pakt het als wij niets doen. Vrede is niet 'alstublieft'; vrede is 'ik eis'.

En om zeker te zijn dat ik

het niet vergeet – zelfs als de vrede getekend is gaat de oorlog nog niet weg. Die zit nog in de hoofden, in de angsten, in de wapens in de stembiljetten...

Vrede is geweldloze actie, het is actie tegen onrecht en vrede zal de discussie starten over de moeilijkste onderdelen van onze levens en problemen aan het licht brengen. Vrede is beleid, vrede is het creatief vinden van oplossingen. Vrede gaat over het bouwen aan vertrouwen en het herstellen van het gevoel van solidariteit.

Vrede is als we voortdurend – en ik bedoel echt voortdurend – vragen stellen aan onszelf: "Leef ik in vrede?" "Heb ik vrede met mijzelf?" "Wat kan ik doen?" "wat zijn mijn angsten en dilemma's?" en "Met wie zal ik vrede bouwen en hoe doen we dat?" Ik geloof in vrede van onderop. In een vrede die gebouwd is door gewone mensen, met de burens. Er zijn geen recepten voor vredesactivisme. Ieder land is specifiek; het activisme en de vormen ervan worden in ieder land gezocht in de eigen cultuur, gekoppeld aan de behoeften van de mensen in dat land – en alles wat we doen moeten we doen met vrede in ons achterhoofd.

Jasminka Drino Kirlić,

We moeten door ons werk een voorbeeld stellen en proberen onze kennis over te dragen. We kunnen onszelf niet tevreden stellen door alleen maar over vrede te praten; vrede is een leerproces, het heeft zijn eigen theorie en wordt in de praktijk groot gemaakt door de enorme ervaring van de mannen en vrouwen die vrede-bouwers zijn. Het bouwen van vrede is een strijd en er zijn allerlei verschillende acties mogelijk. In Bosnië en Herzegovina zijn zowel vrouwen als mannen aan het werk voor die opbouw.

We hebben al veel bereikt, onze acties hebben invloed gehad op de mensen die verantwoordelijk zijn. De wereld is absurd. Terwijl we werken aan vrede moeten we onderhandelen en in gesprek blijven met mensen die nog midden in oorlog en onrust leven, maar we moeten iedereen erbij betrekken die iets kan doen aan het beëindigen van het geweld. We moeten hen serieus nemen als we onze doelen willen bereiken. Geen enkele vijand mag vijand blijven omdat ik echt geloof dat dit voor ieder van belang is om een beter leven te kunnen leiden – hoe naïef dat misschien ook klinkt.

Vrede gaat ook over het opbouwen van een land na de oorlog; vrede is het minimaliseren van het geweld – het geweld dat we zien en het geweld dat structureel is. Het werken aan vrede kan gebeuren door verschillende systemen. Zoals een van mijn vrienden zei: *"We reizen in verschillende treinen in dezelfde richting. We hoeven niet allemaal dezelfde trein te nemen, dat is*

zelfs niet wenselijk, maar we moeten wel naar elkaar wuiven."

Ik ben een vredestichter. Mensen hebben me gevraagd: *"Wat is dat eigenlijk?"* Laat me je vertellen wat het is:

Het is dat ik het niet accepteer als ik tot dingen gedwongen word, dat is als ik *'edelradicaal'* ben.

Edelradicaal betekent dat ik het je iedere keer zal zeggen als ik het niet met je eens ben, maar je tegelijk niet als mijn vijand zal beschouwen.

Ik ben een radicaal vrede-bouwer omdat er voor mij geen alternatief voor vrede is. Ik wil verantwoordelijkheid delen, ik wil meedoen, ik wil bevraagd worden. En juist omdat ik vredebouwer ben zal ik niet de andere wang toekeren, zodat je me in het gezicht kunt slaan. Onderschat mijn kracht niet! Hoe kunnen we zorgen dat we niet vanuit de loopgraven naar elkaar kijken? Hoe bereid zijn wij vrouwen om geen etiketten te plakken tijdens het vredesproces? Zijn we bereid om onze toekomst op te bouwen gebaseerd op de dingen die ons verbinden... en er zijn veel dingen die ons verbinden – al is het alleen maar het recht op leven. Wij vrouwen verliezen zo veel en lijden zo verschrikkelijk in oorlogen. Vrouwen in Bosnië en Herzegovina werden overvallen door die oorlog. Wij zagen niet dat de vrede voor onze ogen werd 'gebouwd' door de voormalige strijders. Dayton was een slag in het gezicht.

We zeiden: *"zolang ze maar niet schieten"*. Ik zei dat ook. We misten de vredesonderhandelingen. Maar hoe kun

je een land opbouwen zonder vrouwen? Oh, dat kan heel goed; wij in Bosnië weten dat maar al te goed. We deden niet mee aan de onderhandelingen. Nu moeten we onszelf vragen waar we nu staan. Wat doen we eraan? Het antwoord op die vraag is aan ons. We moeten ook proberen een deel van onze ervaringen te delen met de vrouwen van Oekraïne.

Antifascistische weerstand is onze traditie. Ons erfgoed is deelname aan partizaneneenheden, en ons erfgoed is ook academische en politieke carrières, maar ook lijden en strijden tegen het patriarchale patroon!

Ik kan niet besluiten welke periode in mijn leven de moeilijkste was: de oorlog of nu. De strijders zijn stabiele steunpilaren geworden van onze maatschappij 'in vrede'. Ze proberen ons erin te laten open met verzoening, terwijl ze ons beschieten met alle beschikbare wapens: onderwijs, religie, politiek, parlement en seksisme.

Voor deze strijders die de stabiele steunpilaren van onze maatschappij zijn geworden zijn we 'dames' op 8 maart, de internationale vrouwendag, en wijven als we eisen dat ze andermans en onze rechten respecteren.

Hebben vrouwen in Bosnië en Herzegovina een gezamenlijk platform voor actie ontwikkeld? Zijn we in opstand gekomen tegen alle vormen van schending van rechten? Hebben onze vrouwelijke politici in wier capaciteiten we hebben geïnvesteerd op onze eisen gereageerd.

Als je misschien denkt dat alles in Bosnië gepolitiseerd

is, ben ik het daar niet mee eens. Laten we de vrede politiseren! In dit land hebben we niet gezien dat belangen en doelen van verschillende groepen samenvallen als we het hebben over vrede en wat voor soort vrede we willen. Hebben we, als burgermaatschappij en als individuen onze stem laten horen tegen de segregatie in scholen, tegen de 'historische feiten' omtrent de oorlog, tegen het religie onderwijs in scholen, dat onze kinderen uiteendrijft, tegen de zogenaamde 'linkse' partijen die zwijgen over sociale problemen en armoede?

Hebben we dat gedaan? Hebben we onze stem verheven en nee gezegd tegen neofascistische groepen en mensen, tegen mijn held en jouw schurk? Hebben we daarover gesproken? Hebben we gesproken over het feit dat het opbouwen van vrede hier een project is geworden met een levensverwachting van hooguit een paar maanden?

Laten we dit politiseren. Laten we politieke acties beginnen in de plaatselijke gemeenschappen.

Voor mij is politiek bewustzijn gelijk aan mijnbewustzijn dat ik behoor tot een plaatselijke gemeenschap, tot de gemeenschap waarin ik leef en waar de alledaagse problemen ook mijn problemen zijn. Dat is wat ik wil delen en waarover ik wil praten. Voor mij is het overduidelijk dat ik niet kan accepteren dat de dingen die ons overgeleverd zijn niet betwistbaar zijn. Voor mij is het onaanvaardbaar de politiek te accepteren

waarin vrouwen en mannen binnen een vastgelegd patroon – waar nooit vragen over worden gesteld - moeten handelen. We moeten verantwoordelijkheid op ons nemen voor ze ons de schuld gaan geven. We hebben nieuwe strategieën en nieuwe ideeën nodig. Hoe gaan we verder? Praat me niet van liefde en vrede tot het zo ver is. **“Onderschat mijn kracht niet!”**

Vertaling: Loes Pihlajamaa

Voor het volledige rapport: <http://bit.ly/2etBKC8>

PAX: Kernwapenverbod komt eraan!

De wereld is een belangrijke stap dichterbij een verbod op de gevaarlijkste massavernietigingswapens: kernwapens: de VN besloot op 27 oktober met overweldigende meerderheid om in 2017 te onderhandelen over een internationaal kernwapenverbod. Een historische doorbraak waarvoor PAX zich jarenlang sterk maakte.

Beste stap richting kernwapenvrije wereld

“Een verbod op kernwapens is de beste stap op weg naar een kernwapenvrije wereld,” zegt algemeen directeur Jan Gruiters van PAX. *“Tot op de dag van vandaag ondervinden mensen de verschrikkelijke gevolgen van de kernbommen op Hiroshima en Nagasaki, en de ruim 2000 kernproeven die uitgevoerd zijn. Tegelijkertijd wordt steeds vaker openlijk met kernwapens bedreigd. Een wereldwijd, juridisch bindend*

verbod op kernwapens verhoogt de drempel om deze massavernietigingswapens ooit weer in te zetten.”

Nederland: onthouden van stemming

De Nederlandse delegatie heeft zich onthouden van stemming, terwijl Europese landen zoals Oostenrijk, Ierland en Zweden voor stemden. Wel is Nederland de enige NAVO-lidstaat die zich onthield van stemming; alle andere NAVO-landen stemden tegen. Jan Gruijters: *“Hoewel het positief is dat Nederland de resolutie niet keihard afwijst, zoals alle kernwapenstaten, is dit besluit moeilijk te begrijpen. Minister Koenders blijft herhalen dat hij het doel van een kernwapenvrije wereld steunt. Maar nu de meerderheid van de landen op zo'n cruciaal moment een stap vooruit zet, geeft Nederland niet thuis.”* De Nederlandse regering negeert hiermee de wens van de Tweede Kamer en de meerderheid van de Nederlandse bevolking om voor het verdrag te stemmen.

*Krista van Velzen
Campagneleider Teken tegen
Kernwapens*

Het Europese Secretariaat van de World March of Women verklaart zich solidair met vrouwen in Turkije

De internationale gemeenschap moet Erdogan een halt toeroepen!

Sinds Recep Tayyip Erdogan in Turkije aan de macht kwam leven vrouwen in een constant strijd tegen de burgerlijke en politieke beperkingen die hen worden opgelegd.

Vandaag, 22 november 2016 verzamelden vrouwen zich voor het Parlement om te protesteren tegen de poging van de AKP om kinderhuwelijken te legaliseren door de huidige wet die bepaalt dat een man die een minderjarige huwt automatisch schuldig is aan verkrachting en gevangenzet moet worden. Deze veranderingen in de wetgeving betekenen een grote achteruitgang in de rechten die Turkse vrouwen hebben weten te verkrijgen, en versterken hun achterstelling

Sinds juli heeft Erdogans regering 160 mediabedrijven gesloten, waaronder het vrouwennieuwsagentschap JINHA, terwijl 130 reporters bedreigd worden met arrestatie.

Naast deze aanvallen op de media die kritiek op de regering uitten heeft de regering ook vertegenwoordigers van de HDP (de prokoerdische partij) gevangenzet in 35 gemeenten, waar ze werden vervangen door niet gekozen vertegenwoordigers van de regering.

Deze maand heeft de regering met gebruikmaking van de noodtoestand 370 non-gouvernementele organisaties opgeheven, werkzaam in 39 districten. Hierdoor wordt het werk van deze organisaties stilgelegd, worden de mensen blootgesteld aan vervolging en vindt er een escalatie van geweld en onderdrukking door de Turkse staat plaats. In al deze gevallen worden de vrouwen het hardst getroffen en zijn feministische organisaties het doelwit van continue vervolging. Al deze willekeurige sluitingen en vrijheidsbeperkingen worden ondersteund door de Europese regeringen die nauw samenwerken met Erdogan - een relatie van democratische staten met autoritaire staten die de mensenrechten niet respecteren die ongepast is. Vandaag kwam de informatie dat de wet die kindhuwelijken mogelijk zou maken is ingetrokken. Dit was alleen mogelijk dank zij de feministische mobilisatie in het land, maar de feministen staan meer uitdagingen te wachten want het terugtrekken van de wet was alleen om het voorstel terug te sturen naar de commissie voor herziening. Het parlement is nog bezig met de discussie en stemmingen over amendementen op artikel 103 van het wetboek van strafrecht waardoor de leeftijd waarop seksuele gemeenschap toegestaan is te verlagen van 15 naar 12 jaar - waardoor in feite kindhuwelijken vanaf 12 toegestaan zijn. De regering blijft besloten misbruik van kinderen te legaliseren en vrouwenrechten te beperken.

De World March of Women, in actie gekomen in Turkije en Koerdistan en overall in

Europa tegen wat er gebeurt, eist van de Turkse regering dat alle democratisch gekozen burgemeesters die nu gevangen zitten als politieke gevangenen, op hun post mogen terugkeren, de wet in te trekken die NGO's en hun activiteiten verbieden en een volledig terugtrekken van de wet die kindhuwelijken toestaat. We eisen ook van de Europese regeringen dat ze alle diplomatieke en handelsrelaties met de Turkse staat opschorten tot de Turkse regering de rechten van

vrouwen en van het Koerdische en Turkse volk herstelt. We eisen van de Europese Unie alle overeenkomsten met Turkije op te schorten tot deze rechten hersteld zijn.

Als zusters zullen we blijven marcheren tot we allen vrij zijn!!!

European Secretariat of the World March of Women

Aan de Commissie Algemene Zaken
Gemeente Amsterdam

Rotterdam, 2 december 2016

Onderwerp: Samenwerking met Tel Aviv en Ramallah

Geachte Commissie AZ,

In zijn brief van 1 november 2016 aan de Raadscommissie AZ laat burgemeester Eberhard van der Laan weten in het kader van de samenwerking met Tel Aviv geen garanties te kunnen geven voor de uitvoerbaarheid van de raadsmoties ter uitsluiting van financiële betrekkingen - direct en indirect - met de illegale joodse nederzettingen op de sinds 1967 bezette Westelijke Jordaanoever, en van samenwerking met partijen die een band hebben met het Israëliësche leger en/of het Ministerie van Defensie. Het College kan slechts toezeggen "alle samenwerkingsprojecten uit te sluiten die naar alle waarschijnlijkheid ten gunste komen van nederzettingen, het leger en het Israëliësche Ministerie van Defensie". Met deze uitsluitingen acht het college bovengenoemde moties als afgedaan.

Het militaire apparaat en de nederzettingen zijn de belangrijkste instrumenten waarmee Israël de Palestijnse bevolking onderdrukt en onderwerpt aan een systeem van uitsluiting en apartheid. Niet kunnen garanderen dat samenwerking met Tel Aviv - en Ramallah - ten gunste zal komen van deze twee instrumenten en daarmee toch de moties als afgedaan beschouwen, betekent dat Amsterdam eventueel indirect voordeel voor de nederzettingen of voor het Israëliësche militaire apparaat voor lief neemt. Het laat Palestijnen daarmee in de kou staan.

Amsterdams voornemen tot samenwerking met Tel Aviv veroorzaakte onrust in binnen- en buitenland. De ad hoc Coalitie Amsterdam voor Palestina bood de gemeente op 15 oktober 2015 een petitie aan van internationale prominenten (VN Rapporteurs, juristen, mensenrechtenactivisten, wetenschappers, kunstenaars onderzoekers, journalisten en prominente burgers) waarin zij opriepen af te zien van de voorgenomen samenwerking met Tel Aviv totdat Israël zich zal houden aan het Internationaal Recht en de Palestijnen hun rechten zal toekennen conform de resoluties van de Verenigde Naties. Op 1 november van vorig jaar, voorafgaand aan de raadsvergadering boden Palestijnse organisaties namens 200 Palestijnse ondertekenaars een petitie aan aan burgemeester van der Laan om onrecht

The logo for 'docP' features the word 'doc' in a green, lowercase, sans-serif font, followed by a large, stylized 'P' in red and black. A thin green horizontal line is positioned below the 'P'.

niet te belonen met samenwerking. Samenwerking met Tel Aviv zien zij als zeer kwetsend, gezien het vele onrecht dat hun is aangedaan.

Het is niet mogelijk om met Tel Aviv samen te werken zonder dat dit ten goede komt aan het Israëliëse militaire apparaat en de nederzettingen. Sinds 2015 is de situatie van de Palestijnen niet beter maar slechter geworden. In toenemende mate vinden, ook in Israël, verwoestingen plaats van Palestijnse huizen, groeien de nederzettingen in omvang en in aantal en wordt de blokkade van de Gaza-Strook steeds nijpender. DocP en onderstaande organisaties vragen de Gemeente Amsterdam daarom het samenwerkingsproject in de permafrost te stoppen en pas in betere tijden te ontdoen.

Hoogachtend,
Mede namens de organisaties,

Benji de Levie Voorzitter docP

Ondersteunende organisaties Palestijnse Gemeenschap Nederland Palestine Link Nederlands Arabische Stichting Breed Platform Palestina in Haarlem Christian Peacemaker Teams NL Groningen-Jabalya Internationale Socialisten Kairos Sabeel Nederlands Palestina Komitee Staat van Beleg Studenten voor Rechtvaardigheid in Palestina Vrouwen in het Zwart Amsterdam/Nederland Women's International League for Peace and Freedom

---

Europees Netwerk tegen financiering wapenindustrie met publiek geld

Amsterdam, Brussel, Helsinki, Londen, Madrid, Milaan, Paris, Praag, Rome, Stockholm

30.11.2016 - Leden van het Europees Netwerk tegen Wapenhandel (ENAA) zijn ernstig verontrust over de plannen om militair onderzoek te financieren met €25 miljoen uit het EU-budget 2017, oplopend tot 90 miljoen in 3 jaar. Morgen beslist het Europees Parlement hierover. Daarnaast wil de EU ook geld uit andere Europese middelen vrijmaken, oplopend tot €5 miljard voor het stimuleren van de wapenindustrie via een Europees Defensie Fonds. Geld daarvoor moet komen van onder meer de Europese InvesteringsBank (EIB) en uit Europese Structurele en Investeringsfondsen (ESIF). De plannen zijn tot stand gekomen na forse lobby vanuit

de wapenindustrie, en veranderen via een achterdeur het Europese vredesproject in een militair project.

"Het is misschien efficiënt om binnen de EU militaire capaciteiten meer te delen, maar dit plan gaat vooral over meer geld, dat direct naar de wapenindustrie gaat" aldus Wendela de Vries van Stop Wapenhandel. "Maar met een gezamenlijk budget van €217.5 miljard voor EU-lidstaten in 2015 is de EU de tweede in grootte van militaire uitgaven wereldwijd. De suggestie dat meer geld nodig is om de Europese veiligheid te garanderen snijdt geen hout. Ook het idee dat het stimuleren van wapenindustrie een goede investering is in banen en economische ontwikkeling is nergens op gebaseerd; investeren in zorg en onderwijs kan veel meer werkgelegenheid opleveren."

Het Europees Defensie Actie Plan is door de

Europese Commissie ontwikkeld na advies van onder meer een Group of Personalities (GoP), waarvan 9 van de 16 leden afkomstig zijn uit de wapenindustrie. Toezicht op het plan moet plaatsvinden vanuit een Board bestaande uit de Europese Commissie, lidstaten, de Hoge Vertegenwoordiger, het Europees Defensie Agentschap en wederom de wapenindustrie. Behalve het vrijmaken van middelen behelst het plan ook een verdere versoepeling van de Europese interne wapenexportregels, waardoor controle van wapenexporten en het voorkomen van export naar mensenrechtenschenders en oorlogsgebieden verder wordt bemoeilijkt.

*Namens Stop Wapenhandel
- Mark Akkerman*

Meer informatie:
Wendela de Vries - 06 506 522 06

verhalen over zij

het land waar je eerder leert schieten dan spreken
zit om de tafel met het land waar je bloedgroep bepaalt
of je een baan krijgt of het raam uitspringt
samen met het land waarvan de president
acht keer getrouwd is
en het land dat gevangenen eerder vrijlaat als ze boeken lezen
ze hebben het over de landen waar de vrouwen
zich zo bedekt mogelijk opstellen
en de landen waar mensen hun dieren verven

er schuift een leeg land aan
de inwoners zijn vertrokken naar het land
waar de diesel van de groene muren druipt
of naar het land dat in staking gaat
als de inwoners een week later met pensioen moeten

wij zijn er ook
wij zien het hoofdschuddend aan
wij weten het beter

*Saskia Stehouwer (1975)
uit: Vrije uitloop (2016)*